

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

*Gezegend zij de God en Vader
van onze Heer Jezus Christus,
die ons in de hemelsferen, in Christus
met talrijke zegeningen heeft gezegend.
Ef 1:3*

Net als Psalm 103, begint de Efezebrief met het zegenen van God. Prijs de Heer! Gezegend zij God! Op deze Startzondag gaat het vandaag over zegen, over lof en dankbaarheid. Als je nu eens terugkijkt op je leven, waar ben je dan dankbaar voor? Hoe heb je Gods zegen ervaren? Misschien denk je aan je huwelijk, je kinderen of kleinkinderen, al het goede dat je gedeeld hebt met elkaar; alles dat je ontving van God: de talenten die Hij je geschonken heeft, de arbeid die goede vruchten voortbracht, elke nieuwe dag waarop het morgenlicht ons begroet.

Het eerste hoofdstuk van de Efezebrief begint ook met zegen. En daarbij gaat het over de zegen die je ervaren kunt in je relatie met God. Zeven geestelijke zegeningen komen voorbij in het prachtige en rijke gedeelte dat we met elkaar gelezen hebben. Het laat zich lezen als een hymne, een loflied. Je zou het kunnen vergelijken met het begin van een kerkdienst: na de votum en de groet, zingen ook wij met elkaar een Psalm, een lied voor God. En zo begint ook de Efezebrief. Paulus groet de gemeente met liefdevolle woorden: “genade zij u en vrede, van God, onze Vader en van Jezus Christus onze Heer” (Ef 2:2). En daarna volgt er in de verzen 3-14 één lange zin. Het zijn woorden van gebed, die vol zijn van dankbaarheid.

We beginnen vandaag met een reis: in het komende jaar gaat we met elkaar op weg, met de Efezebrief als wegwijzer. De Efezebrief is een prachtige en bemoedigende brief van Paulus: een brief die over het hele leven gaat: welke keuzes je maakt, hoe je met anderen omgaat, en hoe je blijft op de weg die God ons wijst. Uit Handelingen 19 en 20 weten we dat Paulus zeker drie jaar in Efeze is geweest, en dat ook daar een christelijke gemeente ontstond. Tien jaar later schreef Paulus deze brief vanuit de gevangenis in Rome. Dat Paulus gevangen heeft gezeten toen hij deze brief geschreven heeft blijkt ook uit de Efezebrief zelf: “ik die gevangen zit omwille van de Heer”, schrijft hij aan het begin van het vierde hoofdstuk (Ef 4:1; cf. Ef 3:1; 6:20). Toch is de toon van deze brief helemaal niet dreigend of donker.

De Efezebrief is één lange en liefdevolle bemoediging aan de christenen van Efeze. De brief staat vol met praktische aanwijzingen en richtingwijzers voor een waarachtig christelijk leven. Maar de brief begint dus met een lied. Het is alsof Paulus ons meeneemt naar een bergtop en ons uitnodigt om eerst goed naar het landschap te kijken, naar de weg die wij mogen gaan als gemeente van de Heer. Het is een adembenemend uitzicht, een vergezicht, waarbij het licht je toe straalt. Het is een uitnodiging om niet in het wilde weg, en overenthousiast te gaan rondlopen en aan de slag te gaan met alle richtlijnen die Paulus ons verderop in deze brief meegeeft. We zouden hopeloos verdwalen en ontmoedigd kunnen raken. Voordat we beginnen aan die reis is het goed om eerst rustig naar het landschap te kijken, om stil te worden en je te laten raken. Om met een blik van verwondering en dankbaarheid te kijken naar

de genade en de liefde waarmee God ons liefheeft. Want dat geeft grond onder de voeten.

‘Door de poort van de lofprijzing’. Die woorden heb ik als titel boven deze preek geschreven. Want zo mogen we hier binnentreden. ‘Gezegend zij de God en Vader van onze Heer Jezus Christus’ (Ef 1:3)! Het loflied van Paulus begint zoals de Psalmen zingen: met het prijzen en loven van Gods Naam. Veel vertalingen knippen het in stukjes, maar eigenlijk gaat het om één zin die begint in vers 3 en pas eindigt in vers 14. Toen Paulus deze brief schreef in de gevangenis in Rome, moet hij vol zijn geweest van dankbaarheid en liefde voor God; dankbaarheid om het geloof dat hem geschonken werd en dat hem voortdreef op zal zijn wegen.

Naar goed Joods gebruik bestaat ook dit gebed met name uit danken... dankend, lovend en zingend herinneren wat God voor ons gedaan heeft. Dat is wat Paulus hier doet. De zinsdelen buitelen over elkaar heen. Het is een indrukwekkende stroom van woorden, een rivier die steeds groter en breder wordt. Toch zit er wel structuur in. Het gebed bestaat uit drie delen, waarbij elk deeltje in de verzen 6, 12 en 14 wordt afgesloten met de woorden: “tot lof van zijn heerlijkheid”. Zijn grootheid, zijn glorie zou je ook kunnen vertalen. Alles wat hier gezegd wordt is tot lof van de ontzagwekkende grootheid van Gods genade. En alles gebeurt ‘in Christus’. Tien keer komt dat terug in dit gebed van Paulus: alle zegen die wij van God ontvangen gebeurt in verbondenheid met Hem: met Jezus, de gezalfde, de dienaar van de Eeuwige.

Als je goed leest kun je zeven geestelijke zegeningen ontdekken. We lopen er samen doorheen, en beginnen met het eerste deeltje in de verzen 4-6.

In Christus immers heeft God, voordat de wereld gegrondvest werd, ons vol liefde uitgekozen om voor hem heilig en zuiver te zijn (Ef 1:4).

Nog voordat de wereld geschapen werd, nog voordat God de bergen vastzette en de hemel en de aarde vormde, was dat zijn plan met ons: Hij heeft ons uitgekozen zodat we eens heilig en zuiver voor hem zouden staan. Alles begint bij God: Hij verkiest mensen die trouw zijn wegen zullen gaan. Dat wordt ‘verkiezen’ heeft in onze protestantse traditie een heel bepaalde klank gekregen. Want het roept ook vragen op. Dat God blijkbaar de ene mens wel, en de andere mens niet verkiest. Maar dat is niet waar Paulus de nadruk op legt. Zoals God Abraham, Isaak en Jacob riep om dragers van de belofte te zijn dat God zijn wereld liefheeft en redt, zo kiest hij ook jullie uit benadrukt Paulus. En daarmee bedoelt hij: de Joden en de heidenen die in Christus bij de gemeente zijn gaan horen. Wat eerst alleen aan Israël toekwam, is opengebroken voor de hele wereld: Het gaat om alle volken: om Joden en heidenen samen, aan wie de belofte toekomt.

De tweede zegen ligt in het verlengde van de eerste: *Hij heeft ons voorbestemd om in Jezus Christus zijn kinderen te worden (Ef 1:5).*

In dat woord ‘voorbestemd’ klikt toekomst mee: het was altijd al Gods plan, zo zegt Paulus, om u aan te nemen als zijn kinderen. Of je nu een Joodse of een Griekse achtergrond hebt: God heeft u aanvaard als zijn geadopteerde kinderen. Wat een boodschap! Je mag zijn kind zijn. Bij Hem ben je gekend en geliefd: zoals een vader

evenveel houdt van zijn bloedeigen kinderen als van geadopteerde kinderen: zo is het ook in de kerk. Dat was voor de tijd van Paulus een revolutionaire gedachte. De geestelijke relatie in Christus gaat alles bepalen en doordringen. En zo komen Joodse en Griekse christenen in een relatie te staan van broeders en zusters. De liefde van Christus overstijgt naties en volken.

Het is God die ons door Christus aan elkaar geeft. Het is een geschenk, pure genade. En daarmee komen we aan de derde zegening: in zijn geliefde Zoon worden wij broeders en zusters voor elkaar: tot eer van Gods grootheid. Uit eigen kracht zijn wij mensen niet in staat om broeders en zusters voor elkaar te zijn. Je kunt er zelf ook niets voor doen. Maar het is Gods wil dat wij met andere ogen naar elkaar kijken.

In vers 7-10 gaat het gebed de diepte in. Hier komen we aan bij het middengedeelte van Paulus' gebed, waar het mysterie van Jezus dood en opstandig ter sprake komt. En ook hier staat het 'in Hem' voorop: *in Hem zijn we door zijn bloed verlost en zijn onze zonden vergeven dankzij de rijke genade die God ons in overloed heeft geschonken* (Ef 1:7-8). Paulus drukt de Efeziërs op het hart dat de hele weg die wij als mensen moeten gaan al door Christus gelopen is. Het diepste verlangen van mensen: dat je bevrijd mag worden van wat je knecht en kleinhoudt, de schulden die we met ons meedragen: je hoeft slechts naar het kruis te kijken. Voor jullie, zo bidt Paulus hier, heeft Hij het kruis gedragen. Door zijn kostbaar bloed neemt Hij alle schulden weg. De vierde zegening: Hij stierf ook voor jou en voor mij en draagt zo de zonden van de wereld weg. Hij is het Lam van God.

De vijfde zegening heeft alles met Gods wijsheid te maken: wat verborgen was voor mensen, heeft God inzichtelijk gemaakt in Christus. In Kolossenzen 1 zegt Paulus iets vergelijkbaars: Beeld van God is Hij, de eerstgeborene van de Schepping. In Hem heeft heel de volheid willen wonen (Kol 1:15,19). In Jezus is Gods wijsheid tastbaar en voelbaar geworden voor mensen. Hij is de belichaming van Gods barmhartigheid en goedheid. Hoe Hij met mensen omging en zichzelf gegeven heeft als levend woord en levend brood: daarin is al Gods wijsheid onthuld. Als je dus wilt weten wat een goed leven is, als je levenswijsheid wilt vinden... kijk dan naar Jezus. Hij openbaart Gods wijsheid.

In vers 10 begint Paulus te spreken over de voltooiing van de tijd. Dit is de opmaat naar de zesde zegening. *Om alles in de hemel en op aarde onder één hoofd bijeen te brengen* (Ef 1:10). God is de Schepper van deze wereld. Het is niet zijn bedoeling dat deze wereld te laten verslijten als een oud kleed. Nee: door en in Christus moet heel de wereld vol worden van zijn glorie, zijn licht, zijn genade. Daarnaar zijn wij op weg. Wanneer Jezus komt op die laatste dag, zal de aarde als nieuw worden. Dan zal er een nieuwe schepping zijn. Hij zal heersen, Hij zal het hoofd zijn, de koning van deze aarde.

En tegelijk is het Gods bedoeling dat wij de tijd die ons gegeven is goed besteden. Dat mensen die Jezus hebben leren kennen in deze wereld en in deze tijd tekenen zijn dat die glorierijke toekomst aanstaande is. Daarover gaat de zesde zegening. De Statenvertaling heeft hier in vers 11: *in Hem in wie wij ook een erfdeel geworden zijn*. Het is een erfenis, een toekomst waar we nu al deel aan mogen hebben.

De liefde en de barmhartigheid van God mag nu al in ons, in jou en in mij aan het licht komen. Zoals God ons zegent, zo zijn we geroepen om nu al een zegen te zijn voor elkaar, voor de mensen om ons heen, de wereld waarin wij leven.

Daarbij zal de heilige Geest ons helpen. Daarover gaat de zevende zegening in vers 13 en 14 en daarmee komen we ook aan bij het laatste gedeelte van dit gebed. Nu spreekt Paulus over het stempel van de heilige Geest. Al in de woestijntijd van Israël is God met zijn Geest aanwezig geweest, als een gids die de weg wijst. Een kracht die moed geeft, die troost en bemoedigt. Door zijn Geest wil God een stempel op ons leven drukken. Hij wil onze hoofden en harten doordringen met zijn leven-gevende kracht. En tegelijk is de Geest meer dan alleen een leider en een gids. De Geest is ook onderdeel van de belofte, de zekerheid dat wij Gods nieuwe wereld mogen binnengaan. Dat wordt met name zichtbaar in vers 14 waar Paulus spreekt over de Heilige Geest als 'voorschot op onze erfenis'.

Als je een voorschot ontvangt op een erfenis, dan wil dat zeggen dat je nu al een deel mag ontvangen van het bezit dat je op een dag zult erven. De heilige Geest, zo geeft Paulus aan ons mee, is de garantie, het onderpand van die belofte. God heeft ons de heilige Geest, de helper geschonken. Daar waar de Geest mensen verbindt, daar breekt een glimp door van Gods koninkrijk; daar worden mensen in Christus verbonden met elkaar: daar is eenheid, daar is liefde, genade tussen mensen. Het is een onvoorstelbaar geschenk, bijna te groot om te kunnen bevatten.

Wat een prachtig en diep gebed reikt Paulus ons hier aan. Een gebed dat ons vreugde en moed mag geven aan het begin van deze reis in het voetspoor van Paulus. Dat moet wel tot dankzegging stemmen. Met Paulus mee mogen wij de Heer danken: voor de zegen waarmee God ons leven draagt, de liefde die als milde regen over ons neerdaalt. En wij mogen het elke dag weer vragen: doordring mij God, met uw goedheid. Kom met uw Geest over ons! Laat de liefde, waarmee Jezus mij vrijkocht, ook in mijn leven en bloeien. Woon ook in mij, o God, en in mijn broeders en zusters. Zegen ons elke dag weer. Tot eer van uw grootheid!

Amen.